

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρεία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP Group**, τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεων τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEO (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.337 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.722. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 11 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικού λογισμικού και ιστοσελίδας (www.icarb2b.gr). Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνεται 1-2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

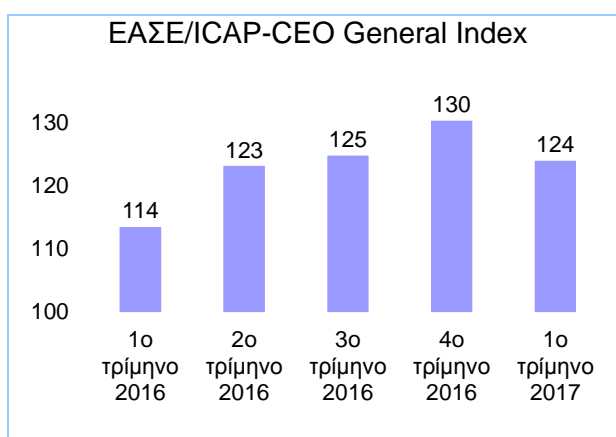
Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat κατά το 4^ο τρίμηνο του 2016 το ΑΕΠ των 19 χωρών της ευρωζώνης αυξήθηκε κατά 0,4% και των 28 χωρών μελών της Ε.Ε κατά 0,5% έναντι του προηγούμενου τριμήνου². Σε σύγκριση με το 4^ο τρίμηνο του 2015 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ σημείωσε αύξηση +1,7% στην ευρωζώνη και κατά +1,9% στην ΕΕ(28). Στις ΗΠΑ ο ρυθμός ανάπτυξης το τέταρτο τρίμηνο του 2016 (έναντι του 4^{ου} τριμήνου 2015) διαμορφώθηκε σε +1,9%. Η υψηλότερη ανάπτυξη έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στη Ρουμανία (4,8%) και ακολούθησαν Σλοβενία (3,6%), Κροατία (3,5%), Βουλγαρία (3,4%), Πολωνία (3,1%), Ισπανία και Λιθουανία (3,0%), Σλοβακία (2,9%), Κύπρος και Εσθονία (2,8%), Ολλανδία (2,5%), Σουηδία (2,3%), Λετονία (2,2%), Μ. Βρετανία και Πορτογαλία (2,0%), Δανία και Τσεχία (1,9%), Γερμανία και Αυστρία (1,8%), Ουγγαρία (1,5%), Φινλανδία (1,3%), Γαλλία και Βέλγιο (1,2%), Ιταλία (1,0%). Ο ρυθμός ανάπτυξης στην Ελλάδα διαμορφώθηκε σε (-1,1%).

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ στις χώρες της ευρωζώνης για το 2017 προβλέπεται ανάπτυξη (1,56%) και για το 2018 (1,66%). Για την Ελλάδα οι προβλέψεις για το έτος 2017 διαμορφώνονται σε (1,33%) και για το 2018 σε (1,92%)³. Ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος (BCI)⁴ για την ευρωζώνη σημείωσε άνοδο από (+0,77) τον Δεκέμβριο του 2016 σε (+0,82) τον Φεβρουάριο του 2016.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Μάρτιο του 2017.

Ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index) το πρώτο τρίμηνο του 2017 σημείωσε κάμψη και διαμορφώθηκε στις 124 μονάδες. Η επιδείνωση του δείκτη αποτυπώνει την αρνητική εικόνα που έχουν διαμορφώσει οι CEOs για την οικονομική κατάσταση της χώρας, λόγω της καθυστέρησης στην επίτευξη συμφωνίας με τους δανειστές, που οδηγεί σε αβεβαιότητα για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που έχουν συμφωνηθεί και παρατείνει την χρονική περίοδο εξόδου από την στασιμότητα και επιστροφής σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

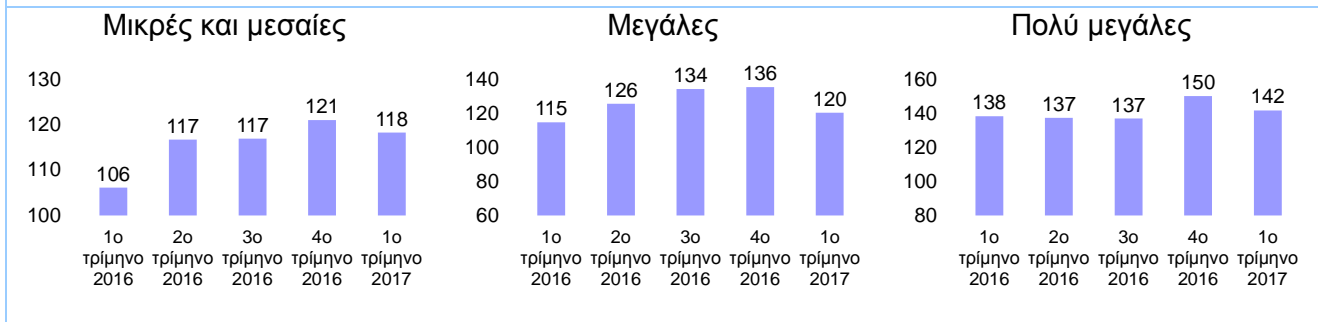
² Eurostat, newsrelease euroindicators, 7 March 2017.

³ OECD, Economic Outlook, November 2016.

⁴ European Commission, Business Climate Indicator for the Euro Area, February 2016.

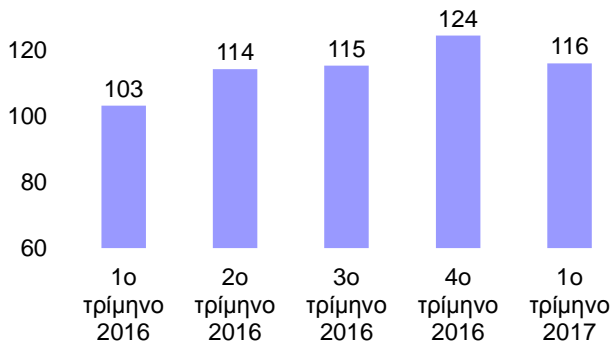
Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά τάξη μεγέθους δείχνει πτώση του δείκτη σε όλες τις κατηγορίες επιχειρήσεων.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Confidence Index ανά μέγεθος επιχείρησης με κριτήριο την απασχόληση

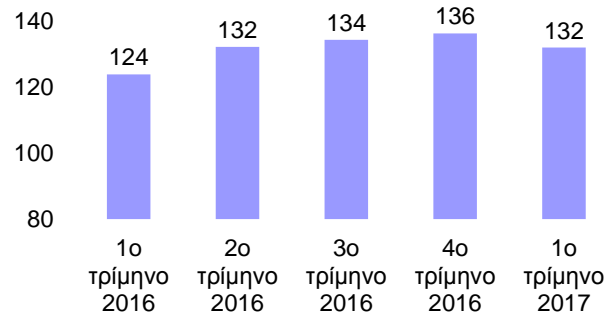

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current status Index) σημείωσε πτώση και διαμορφώθηκε στις 116 μονάδες έναντι 124 το προηγούμενο τρίμηνο. Ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ-CEO Expectation Index) παρουσίασε και αυτός μείωση στις 132 μονάδες έναντι 136 μονάδων του προηγούμενου τριμήνου.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index

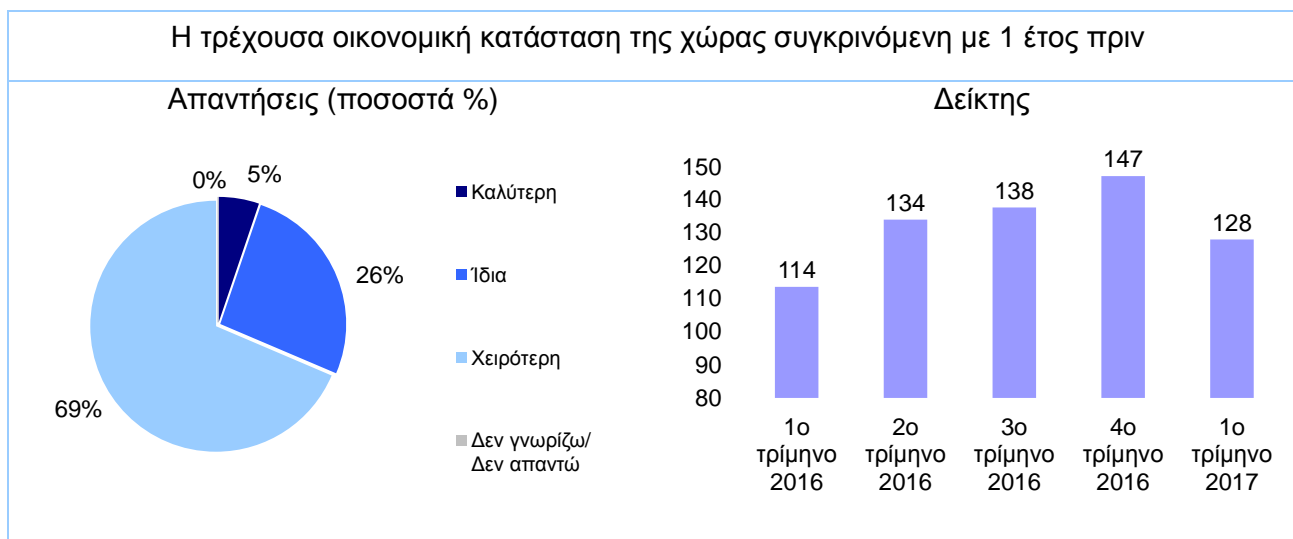

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index

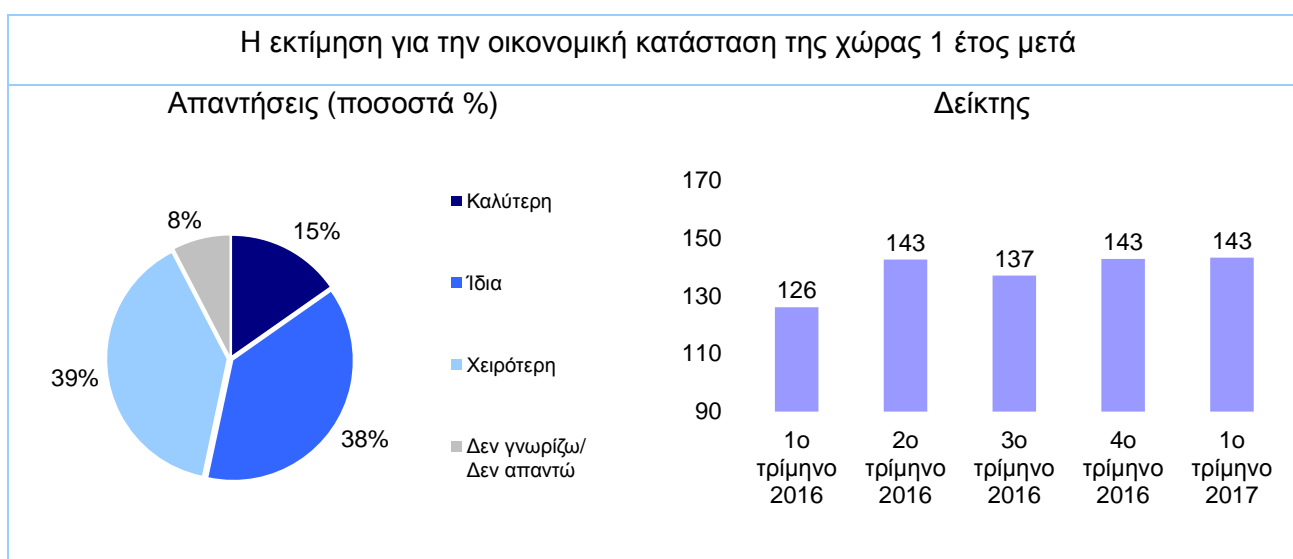

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Μαρτίου 2017

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας σημείωσε πτώση και διαμορφώθηκε στις 128 μονάδες έναντι 147 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι βελτιώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας, μειώθηκε σε 5% έναντι 10% του προηγούμενου τριμήνου, ενώ παράλληλα το ποσοστό αυτών που δηλώνουν ότι επιδεινώθηκε αυξήθηκε σε 69% έναντι 54% το προηγούμενο τρίμηνο.

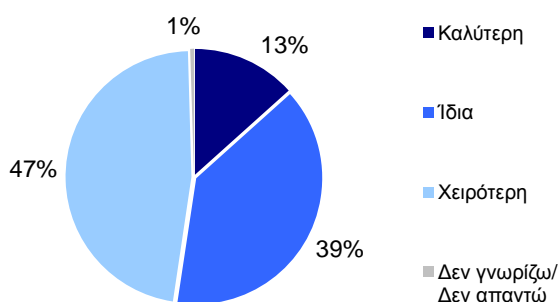
Ο δείκτης οικονομικής κατάστασης της χώρας ένα έτος μετά παρέμεινε στάσιμος στις 143 μονάδες. Το 15% των CEOs εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα είναι καλύτερη στο επόμενο έτος.

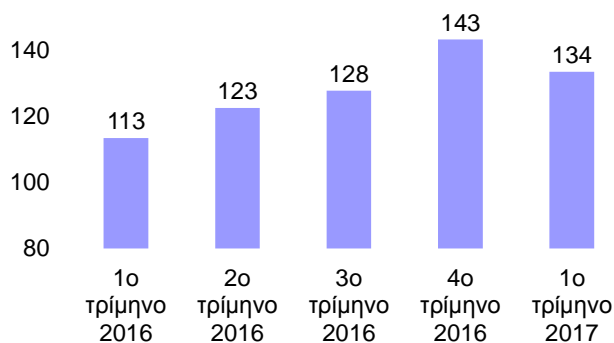
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις μειώθηκε στις 134 μονάδες έναντι 143 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι χειρότερη σε σχέση με 1 έτος πριν αυξήθηκε σε 47%, έναντι 37% το προηγούμενο τρίμηνο.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

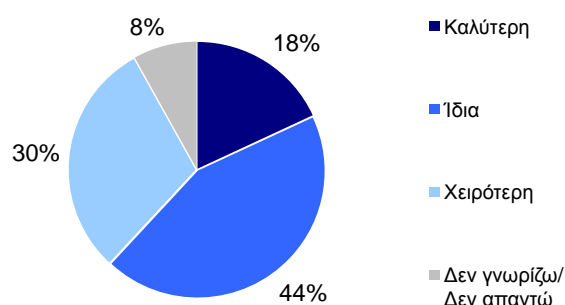
Δείκτης

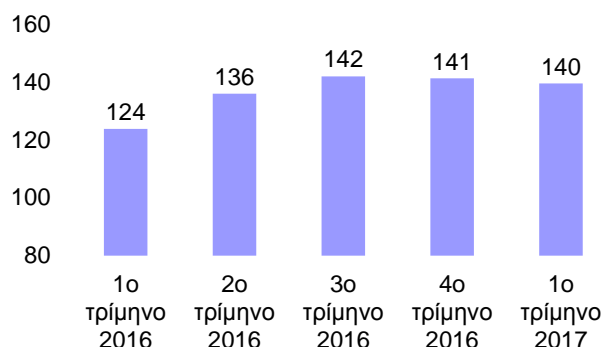
Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σημείωσε μικρή κάμψη στις 140 μονάδες έναντι 141 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι σε ένα χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή μειώθηκε σε 18%, έναντι 20% το προηγούμενο τρίμηνο.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

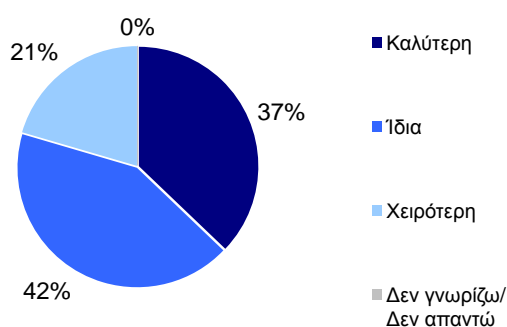
Δείκτης

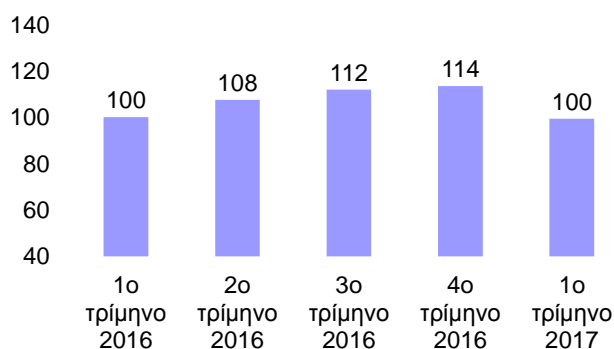
Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης των εταιρειών παρουσίασε πτώση στις 100 μονάδες έναντι 114 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιρειών τους είναι καλύτερη σε σχέση με ένα έτος πριν, μειώθηκε σε 37% έναντι 44% το προηγούμενο τρίμηνο.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της εταιρείας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

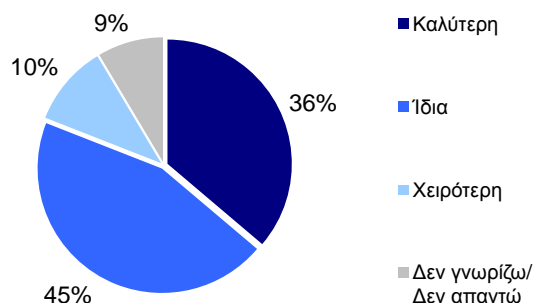
Δείκτης

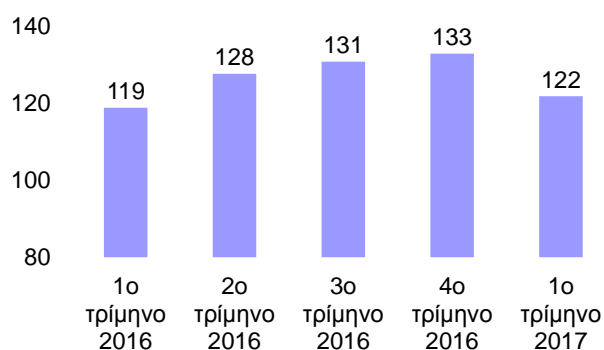
Ο δείκτης προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας τους το επόμενο έτος σημείωσε κάθοδο στις 122 μονάδες έναντι 133 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που προσδοκεί βελτίωση μειώθηκε αισθητά σε 36% έναντι 48% το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ πιο αισιόδοξοι εμφανίζονται οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων με ποσοστό 47%.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

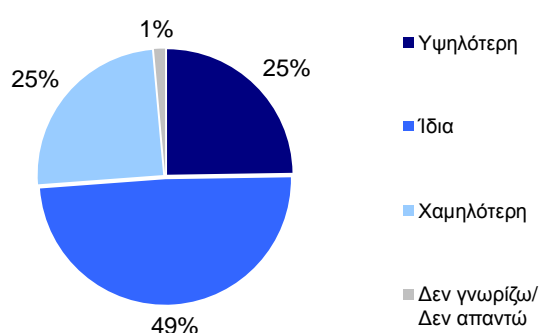
Δείκτης

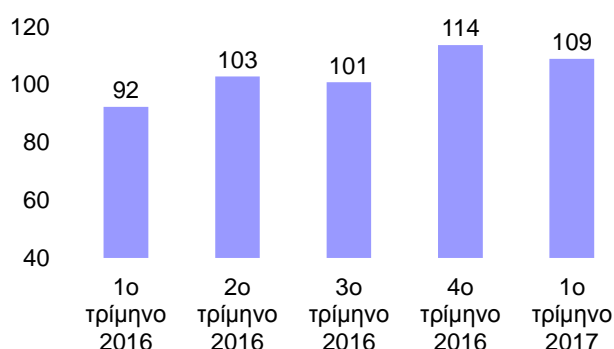
Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου παρουσίασε μείωση στις 109 μονάδες έναντι 114 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος διαμορφώθηκε σε 25%, ποσοστό που αυξάνεται σε 33% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Η τρέχουσα δαπάνη για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της εταιρείας σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

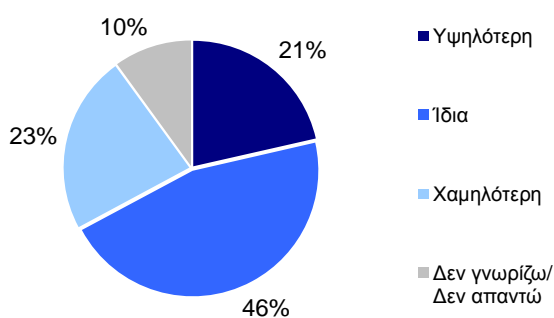
Δείκτης

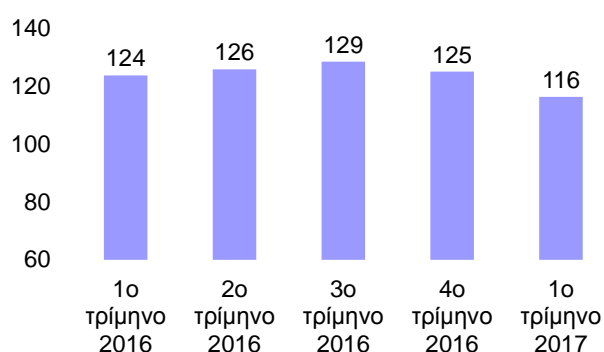
Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών ακολούθησε και αυτός πτωτική πορεία και διαμορφώθηκε στις 116 μονάδες έναντι 125 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι οι επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις που διοικούν θα είναι υψηλότερη κατά τον επόμενο χρόνο, μειώθηκε σε 21% έναντι 30% το προηγούμενο τρίμηνο.

Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρείας 1 έτος μετά

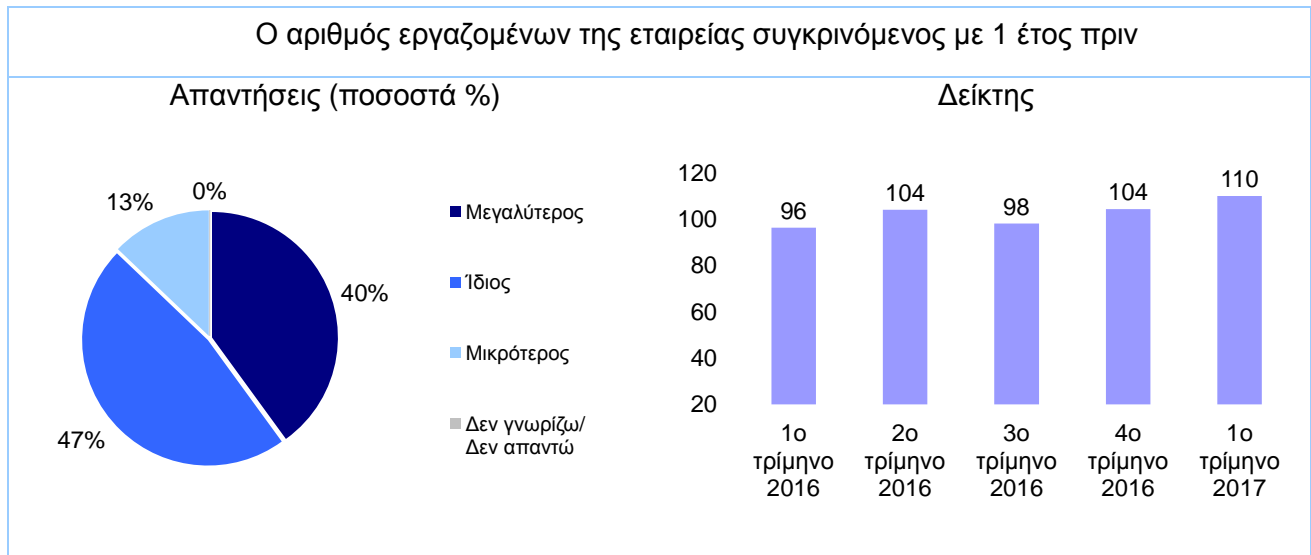
Απαντήσεις (ποσοστά %)

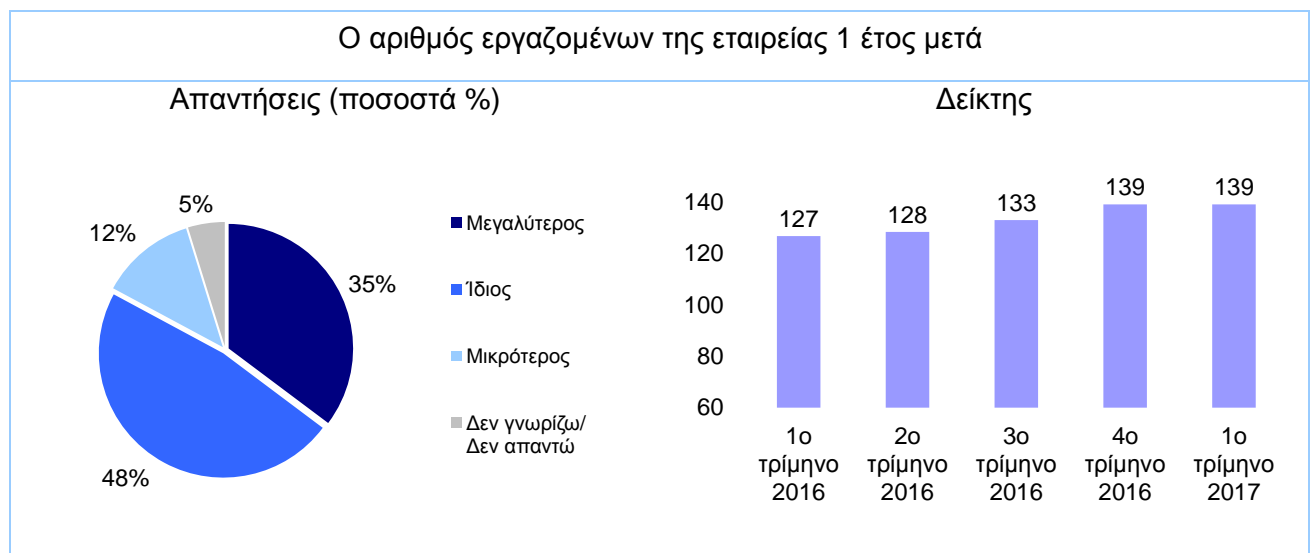
Δείκτης

Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης αντίθετα με τους προηγούμενους δείκτες σημείωσε άνοδο στις 110 μονάδες έναντι 104 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι ο αριθμός των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που διοικούν είναι αυξημένος σε σύγκριση με ένα έτος πριν, ανήλθε σε 40%, ενώ για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις το ποσοστό αυξάνεται σε 56%.

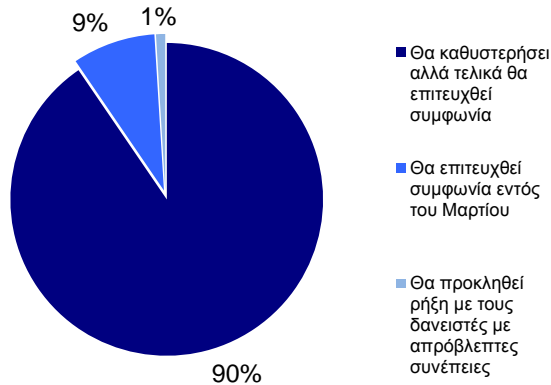

Ο δείκτης προσδοκιών απασχόλησης παρέμεινε στάσιμος στις 139 μονάδες. Το 35% των CEOs δηλώνουν ότι η απασχόληση στις εταιρείες που διοικούν θα είναι αυξημένη 1 έτος μετά, ποσοστό που αυξάνεται σε 53% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον

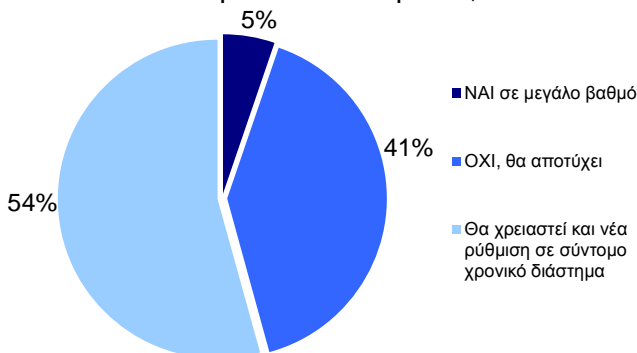
να εκφράσουν την άποψη τους για την εξέλιξη της τρέχουσας αξιολόγησης του συμφωνηθέντος προγράμματος από τους δανειστές;

να εκφράσουν την άποψη τους για την εξέλιξη της τρέχουσας αξιολόγησης του συμφωνηθέντος προγράμματος από τους δανειστές. Το 90% των CEOs συμφωνεί ότι η αξιολόγηση θα καθυστερήσει αλλά τελικά θα επιτευχθεί συμφωνία. Το 9% των CEOs πιστεύει ότι θα επιτευχθεί συμφωνία εντός Μαρτίου, ενώ μόνο το 1% θεωρεί ότι θα προκληθεί ρήξη με τους δανειστές με απρόβλεπτες συνέπειες.

Οι CEOs ερωτήθηκαν επιπλέον για τον αν ο νέος τρόπος υπολογισμού και καταβολής των

πιστεύετε ότι ο νέος τρόπος υπολογισμού και καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών θα αντιμετωπίσει τα ελλείμματα των ασφαλιστικών ταμείων;

ασφαλιστικών εισφορών θα αντιμετωπίσει τα ελλείμματα των ασφαλιστικών ταμείων. Το 41% των CEOs δηλώνουν ότι θα αποτύχει τον σκοπό του, ενώ το 54% θεωρεί ότι θα χρειαστεί και νέα ρύθμιση σε σύντομο χρονικό διάστημα. Από το σύνολο των CEOs μόνο το 5% υποστηρίζει ότι ο νέος τρόπος υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών θα είναι αποτελεσματικός στην αντιμετώπιση των ελλειμμάτων των ασφαλιστικών ταμείων.